

Swoim własnym językiem – czyli o gwarze środowiskowej

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- wie, co to jest gwara środowiskowa,
- wie, kiedy jest dopuszczalne używanie gwary środowiskowej,
- wie, jakie są zasady pracy w grupie.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- wskazać słownictwo należące do gwary środowiskowej,
- przekształcić teksty napisane w gwarze różnych grup społecznych na język literacki,
- tworzyć tekst z użyciem słownictwa środowiskowego,
- ułożyć słownik gwary młodzieżowej,
- współpracować w grupie.

2. Metoda i forma pracy

Heureza, praca w grupie, ćwiczenia redakcyjne.

3. Środki dydaktyczne

Materiały przygotowane przez nauczyciela.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel podaje temat lekcji. Wyjaśnia cel i sposób wykonania pierwszego zdania. Uczniowie podzieleni na grupy próbują przełożyć na język literacki teksty napisane w różnych gwarach środowiskowych. ([załącznik 1](#))

b) Faza realizacyjna

1. Uczniowie wykonują to samo ćwiczenie, korzystając z objaśnień słownikowych przygotowanych przez nauczyciela. ([załącznik 2](#))
2. Nauczyciel pyta, dlaczego bez objaśnień słownikowych przeredagowanie tekstu nie było możliwe. Uczniowie podają przyczyny.
3. Nauczyciel objaśnia pojęcie gwary środowiskowej.

4. Uczniowie w parach redagują dialogi, wykorzystując gwary internautów. ([załącznik 3](#))
Następnie prezentują efekty swojej pracy.

c) Faza podsumowująca

Uczniowie podzieleni na grupy sporządzają słowniki gwary młodzieżowej.

5. Bibliografia

1. Strona internetowa: <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/artikul/ida/4469/idc/4/>.
2. Strona internetowa: http://pl.wiktionary.org/wiki/Indeks:Has%C5%82a_w_j%C4%99zyku_polskim_-_Slang_internetowy.

6. Załączniki

Karta pracy ucznia

[załącznik 1.](#)

Grupa 1.

Przereadajcie poniższy tekst. Zastąpcie odpowiednie wyrazy i zwroty tak, żeby tekst był zrozumiały dla wszystkich.

Służyłem wtedy w opelotce. Kolega zostawił giwerę i poszedł na lewiznę. Bażant i kaloryfer mieli do niego ogromne pretensje.

Grupa 2

Przereadajcie poniższy tekst. Zastąpcie odpowiednie wyrazy i zwroty tak, żeby tekst był zrozumiały dla wszystkich.

Po drodze zabrał asfalciarza. To był dentysta i kiedy wcisnął gaz do dechy, zatrzymał go wiatrak.

Grupa 3

Przereadajcie poniższy tekst. Zastąpcie odpowiednie wyrazy i zwroty tak, żeby tekst był zrozumiały dla wszystkich.

Zastosował gierkę i natychmiast zaczął szyć. Ogoniasta pękała ze śmiechu, ale na widowni siedziały marmurki.

Grupa 4

Przereadajcie poniższy tekst. Zastąpcie odpowiednie wyrazy i zwroty tak, żeby tekst był zrozumiały dla wszystkich.

Miał same blotki a ja figurę, jednak puściłem i zagrałem pod stół.

Grupa 5

Przereadajcie poniższy tekst. Zastąpcie odpowiednie wyrazy i zwroty tak, żeby tekst był zrozumiały dla wszystkich.

Razem z kolegą po kiju moczyliśmy robaka. Najpierw łowiliśmy na dorożkę, a potem biczowaliśmy.

[załącznik 2.](#)

Grupa 1.

Słownictwo żołnierzy:

giwera – karabin
opelotka – oddział ochrony przeciwlotniczej
bażant – podchorąży
kaloryfer – plutonowy
iść na lewiznę – nielegalnie opuścić koszary

Grupa 2.

Słownictwo kierowców:
asfalcjarz – autostopowicz
dentysta – kierowca nieumiejętnie zmieniający biegi
wiatrak – policjant na skrzyżowaniu
gaz do dechy – gwałtowne przyspieszenie

Grupa 3.

Słownictwo aktorów:
gierka – sztampowy chwyt aktorski
ogoniasta – statystka
marmurki – publiczność niereagująca na grę
szyć, haftować, rzeźbić – improwizować tekst, który się zapomniało

Grupa 4.

Słownictwo brydżystów:
blotka – słaba karta
figura – ważna, dobra karta
puszczać – nie przebijać wyższą kartą
grać pod stół – grać tak, by wzięła karta leżąca na stole

Grupa 5.

Słownictwo wędkarzy:
moczyć robaka – wędkować
kolega po kiju – wędkarz
łowić na dorożkę – ciągnąć sztuczną przynętę za łódką
biczować – spinningować

[załącznik 3.](#)

Ułóżcie dialog, stosując gwarę charakterystyczną dla internautów. Skorzystajcie ze strony internetowej:
http://pl.wiktionary.org/wiki/Indeks:Has%C5%82a_w_j%C4%99zyku_polskim_-_Slang_internetowy

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Lekcja powinna być przeprowadzona w pracowni komputerowej.